

## เทศน์เช้า วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ตั้งใจฟังธรรม สัจธรรมๆ เวลาเราทุกข์เรายากใจ ถ้าเราทุกข์เรายาก นั้นนะเวลาเขาปฏิบัติธรรม สัจธรรมปฏิรูป ปฏิรูปคือความเห็น ความเห็นความเข้าใจ ความคาดหวังของตัวเอง แต่ถ้าเป็นฟังธรรมๆ ฟังธรรม สัจธรรมความจริงนะ เวลาจิตใจมันได้รับสัมผัส ความสัมผัส สิ่งสัมผัสธรรมมันมีความสุข ความสุขคืออะไร ความสุขคือมันสัจจะตัวมันเองไง สัจจะตัวเขาเอง สัจจะของหัวใจ ถ้าเราเข้าไปถึงใจของเรา สุขมันหาได้ที่นี้ไง แต่เราเองเราต้องแสวงหา

เวลาเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนเรื่องอะไร? สอนเรื่องทาน ศีล ภavana ทาน ทานคือเรื่องของสังคัม ศีล ศีลคือเรื่องของความปกติของใจ ถ้าเรื่องของภavana ภavanaเรื่องส่วนตัวแล้ว เห็นไหม สุขทุกข์มันอยู่ที่ใจ แต่คนเรามันอยู่ในสังคัมมันต้องมีกฎกติกา

วันนี้วันหยุด วันรัฐธรรมนูญ วันสำคัญๆ เลยละ สำคัญเพราะว่ามันเป็นกติกาสูงสุดของประเทศ ถ้ากติกาสูงสุดของประเทศ เราต้องปฏิบัติตามนั้น ถ้าปฏิบัติตามนั้นเพื่อความสงบระงับของสังคัมใจ

แต่เวลาสังคัม คฤธิ์ รัฐธรรมนูญนึกกันมาก็จับแล้ว นึกแล้วนึกอีกเพราะมันขัดใจใจ มันขัดแย้งๆ แล้วเราทำอะไรไม่ได้สมความปรารถนา เขาว่ามันไม่เป็นปัจจุบัน มันไม่เป็นปัจจุบัน มันล้ำสมัย มันต้องเขียนใหม่ให้มันเป็นสมัยใหม่ไง นี่พูดถึงว่าให้ทันสมัย ให้เป็นปัจจุบัน เพื่อเราจะประพฤติปฏิบัติของเราได้

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมนะ เผยแผ่นะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เวลาเสวยวิมุตติ เสวยวิมุตติสุขอยู่คนเดียว เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เสวยวิมุตติสุขแล้วมันท้อใจว่าจะสอนใครได้อย่างไร เพราะมันละเอียดลึกซึ้งไง สุดท้ายเสวยวิมุตติสุขแล้วจะเอาใครก่อน จะเอาอาฬารดาบส อุทก

คาบสเพราะว่าเป็นอาจารย์ เคยร่ำเรียนมากับเขา เขามีความสงบของใจ เขาจะสามารถหยั่งรู้  
ความรู้สึกนี้ได้ เขาก็ได้เสียชีวิตไปแล้ว จะเอาใครดี ๆ เล็งเห็นปัญจวัคคีย์ ปัญจวัคคีย์คั่นคว่ำ คน  
คั่นคว่ำ คนแสวงหา อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ ๖ ปี การคั่นคว่ำมานั้นเปิด  
หัวใจใจ มันเปิดหัวใจ จิตใจเป็นสาธารณะ จิตใจยอมรับสัจจะความจริง

ไปเทศน์ปัญจวัคคีย์ ได้ปัญจวัคคีย์เป็นพระอรหันต์ ไปเทศน์ยสะ เธอกับเราทั้งหมด ๖๑  
องค์ พ้นจากบ่วงที่เป็นโลก บ่วงที่เป็นโลกคือการสรรเสริญการนินทา ลากสักการะ การยกย่อง  
สรรเสริญ นี่บ่วงที่เป็นโลก แล้วบ่วงที่เป็นทิพย์ บ่วงที่เป็นทิพย์ทำบุญกุศลแล้วคาดหมายว่าเราจะ  
ได้บ่วงที่เป็นทิพย์ พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ เธอจงไปอย่าช้อนทางกัน โลกนี้เรารู้  
ร้อนนั้ก

คำว่า “เราร้อนนั้ก” สังคมมันเราร้อนนั้ก จิตใจของเรากิเลสตัดหาความทะยานอยากมัน  
แผดเผา เวลามันทุกข์มันจนมันเข็ญใจขึ้นมา เราก็กแสวงหาเพื่อความดำรงชีวิต เพื่อความมั่นคง  
ของเรา ปัจจัยเครื่องอาศัย เวลาปัจจัยเครื่องอาศัยขึ้นมา คนเรา มนุษย์เป็นสัตว์สังคม เป็นสัตว์  
การเมือง มันต้องอยู่ด้วยกันไง พออยู่ด้วยกันมันก็แข่งดีแข่งเด่น หลวงตาท่านว่าแข่งชั่ว แข่งดี  
แข่งชั่ว การชวนชวยมันไม่เป็นธรรม ถ้าเป็นธรรมมันต้องเผื่อแผ่ เราดูแล เราเห็นใจต่อกัน

เราเห็นใจต่อกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมๆ เพราะสัตว์โลกมันเป็น  
แบบนี้ สัตว์โลกเป็นแบบนี้อยู่แล้ว ถ้าจิตใจคนที่มีคุณธรรม จิตใจที่สูงส่งกว่า เศรษฐีสมัย  
พุทธกาลเขาจะมีโรงงานของเขาประจำหน้าบ้านของเขา เพราะเขารู้ว่าคนทุกข์คนเข็ญใจ คนจน  
คนปากกั๊ดดินถีบแล้วสร้างเนื้อสร้างตัวมา เขาจะระลึกได้ เขาจะเห็นคุณค่าของเงิน เขาจะเห็น  
คุณค่าของสิ่งที่เราแสวงหามา เขาจะเห็นน้ำใจของคน แล้วคนไหนเป็นคนดี คนไหนเป็นคน  
ชวนชวย เขาจะให้โอกาสคนคนนั้น เขาจะช่วยดูแลคนคนนั้น เพราะอะไร เพราะเราเป็นคน  
ทุกข์คนจนมาก่อน

คนที่เป็นคนทุกข์คนจนมาก่อน แล้วพยายามชวนชวย พยายามสร้างเนื้อสร้างตัวขึ้นมา  
เขาจะเห็นใจๆ เห็นใจเพราะปากกั๊ดดินถีบกว่าจะทำขึ้นมาได้ เพราะสัตว์สังคมๆ เขามีการ  
แข่งขันกันตลอด ทุกๆ เรื่องมีการแข่งขัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมๆ เพื่อ  
ความร่มเย็นเป็นสุขของสังคม “เธออย่าไปช้อนทางกัน โลกนี้เราร้อนนั้ก โลกนี้เราร้อนนั้ก จน  
๔๕ ปี จนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไป

“อานนท์ เราบอกเธอแล้วไม่ใช่หรือ สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับเป็นธรรมดา แม้แต่ตถาคตต้องตายในกีนนี้”

แล้วเวล่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตายไปแล้วจะเอาสิ่งใดเป็นที่พึ่ง เอาสิ่งใดเป็นที่พึ่ง

ธรรมและวินัยเราบัญญัติไว้ดีแล้วจะเป็นศาสดาของเธอ เป็นที่พึ่งของเธอ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่เราก็วางใจกัน เราก็ว่าพระปฏิบัติสมัยพุทธกาล ออกพรรษาแล้วชวนขวายเป็นไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ไปถามเรื่องปัญหาใน ให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์ว่าทำมาถูกหรือผิด สิ่งที้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้กรรมฐานมา ไปบิณฑบาตมาในป่าในเขาขึ้นมาแล้วมันถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง

เวล่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านิพพานไปแล้ว แล้วจะไปพึ่งใครล่ะ

“อานนท์ ธรรมวินัยเราบัญญัติไว้ดีแล้ว” ก็เชื่อตามๆ กันมา จนเขาเห็นว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านิพพาน พระกัสสปะเป็นผู้ทำสังคายนา สังคายนาร้อยกรองมาแล้วเรียบร้อย เสนอ รัฐธรรมนูญ ธรรมและวินัยๆ เขาสังคายนา พระอรหันต์ทำสังคายนาต่อเนื่องมา แล้วจดจารึกมาๆ รัฐธรรมนูญ แล้วเวลาเราตีความล่ะ เวลาพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา เวลาแต่งจดจารกันมา ทำจดจารกันมา ขยายความกันมา สิ่งที่ย้ายความกันมา แล้วเราเป็นที่พึ่งที่อาศัย มันประเพณีวัฒนธรรม มันเป็นความเชื่อของสังคม เป็นความเชื่อของแต่ละท้องถิ่น แต่ละท้องถิ่น แยกแยกกันไปเป็นนิกาย เป็นความเชื่อต่างๆ

ความเชื่อ พอคความเชื่อ ศรัทธาความเชื่อเป็นหัวใจจักร เพราะศรัทธาความเชื่อจะลากให้เราเข้ามา ศรัทธาความเชื่อเพราะอะไร เพราะถ้าเราไม่เชื่อ จิตใจเราจะมีสิ่งใดเป็นที่พึ่งที่อาศัย เป็นเครื่องอยู่ เวลานั้นปฏิบัติต้องมีคำบริกรรม ใช้ปัญญาอบรมสมาธิเป็นเครื่องอยู่ เพราะจิตใจเราปล่อยไม่ได้

เวลาปล่อยไป เห็นไหม คนเกิดมาคนเกิดมาโดยอวิชา คนเกิดมาด้วยความไม่รู้ ถ้าคนมีอำนาจวาสนา พระโพธิสัตว์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมา เกิดมาสร้างแต่คุณงามความดี ส่งเสริมจริตนิสัยขึ้นมา ของเรา เราพยายามมีที่พึ่งของเรา ธรรมวินัยเป็นเครื่องกรอง คนทำดีๆ คืออย่างไร ดีก็ดีศีล ๕ ศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ สิ่งนี้เป็นเครื่องหมาย เป็นรู้กัน แล้ว

เวลาปฏิบัติขึ้นไป ความจริงมันมาจากไหนล่ะ ความจริงมาจากไหน? ความจริงมันมาจากการกระทำ

คุณสิ รัฐธรรมนูญบังคับเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ใครทำคุณงามความดี ใครทำขนาดไหน มันทำคุณงามความดี มันไม่ผิด มันไม่ผิด มันเป็นคนงามความดี คุณงามความดี ส่งเสริมขึ้นมา กฎหมายก็รองรับ กฎหมายก็ส่งเสริมขึ้นไป

นี่ก็เหมือนกัน พระไตรปิฎกๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราค้นคว้า เราประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา เราเปิดพระไตรปิฎกในใจของเรา ถ้าเปิดพระไตรปิฎกในใจของเรา “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ตรัสรู้อย่างนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็วางกรรมวินัยไว้อย่างนี้ เราปฏิบัติขึ้นไป เวลาปฏิบัติขึ้นไป ปากกัตตินธิบเหมือนกัน เวลาคนเขาปากกัตตินธิบ ทุกข์จนเข็ญใจ แล้วพยายามสร้างเนื้อสร้างตัวขึ้นมาจนมีฐานะขึ้นมา เขาระลึกถึงน้ำใจของคน ระลึกถึงคนที่เจือจานเรา คนที่เคยเกื้อกูลเรา เรากว่าจะทำธุรกิจ กว่าเราจะทำการค้าของเรา กว่าเราจะสร้างเนื้อสร้างตัวของเราได้ มันมีบุญมีคุณ เห็นไหม กตัญญูกตเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดี

นี่ก็เหมือนกัน พระไตรปิฎกเป็นหลักของชาวพุทธเรา เราศึกษาขึ้นมา เราค้นคว้าขึ้นมา แล้วมันเป็นความจริงมากน้อยขนาดไหน ถ้าเป็นความจริงมากน้อยขนาดไหน ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้ทุกๆ ข้อนะ บัญญัติไว้เพื่อให้คนหน้าด้าน ให้คนหน้าด้านอยู่ในกรอบ ส่งเสริมคนที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ใครที่ศรัทธาก็ให้ศรัทธาเจริญมากขึ้น คนที่ไม่ศรัทธา เขาจะมาศรัทธาในศาสนา พระไตรปิฎกทุกข้อเขียนไว้อย่างนี้ทั้งนั้นแหละ จรรโลงๆ จรรโลงคนดี คนส่งเสริม คนดีต้องเชิดชูเขา คนชั่วต้องกดเขาไว้ แต่ความเป็นจริงทำได้ไหม ไอ้คนชั่วมันมีกำลัง มันมีอิทธิพล เราจะไปทำสิ่งใดมันล่ะ ถ้าทำไม่ได้ มันก็มีกรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้นะ

เราชุดงค์ไป เวลาพระสารีบุตร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชาววัชชีบุตร ภิกษุทำความเห็นแก่ตัว ถึงเวลาสวดปาติโมกข์เขาก็เอาขันเรียไรเงินมาแล้วมาแบ่งกัน พระไม่ยอมรับ ไม่ยอมรับ ไปฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระสารีบุตร เพราะเป็นสัททวิหារิกของพระสารีบุตร ให้ไปกล่าวตักเตือน พระสารีบุตรบอก โอ้โฮ! เขาชั่วร้ายมาก พวกนั้นเป็นพวกนักเลงหัวไม้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกให้เอาพระไป แล้วลงพรหมทัณฑ์เขา ไล่เขา ออกไปไม่ให้อยู่ในที่นั้น

นี่ไง แล้วถ้าที่ไหน ภิกษุเวลาเราชุดงค์ไป ภิกษุเขามีความเห็นผิด เราไปองค์เดียวแล้วเรา จะไปคัดค้านเขาได้อย่างไร คนเชิดชู สิ่งที่คนเชิดชู คนกด คนที่หน้าด้าน แล้วเราคนเดียวไปอยู่ในกลุ่มของนักเลงหัวไม้ เราจะไปตักเตือนอะไรเขา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าให้ค้ำไว้หัวใจ เวลาเขาหลงอุโบสถ เขาทำสิ่ง ใดที่ผิดแยกไปจากข้อเท็จจริง ให้ค้ำไว้ในหัวใจ คือเราไม่ร่วมเวรร่วมกรรมไปกับเขาไง สายบุญ สายกรรม ให้ค้ำไว้ในหัวใจ คือเราไม่เห็นด้วย เราไม่ยอมรับในกรรมอันนี้ แต่ในเมื่อเราอยู่ในสังฆะอันนี้ เขาต้องการกติกาย่างนี้ เราได้รับทราบ แต่เราค้ำไว้ในใจ เพราะเรารู้ถูกรู้ผิดไง

นี่ไง ธรรมเนียมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันเป็นขั้นเป็นตอน ถ้าศึกษาไป อ่านพระไตรปิฎก คั่นคว่ำแล้วมันเป็นคติ มันเป็นแบบอย่างให้เราได้อามาเป็นหลักยึด แล้วเรา ประพฤติปฏิบัติของเราไป เป็นความจริงของเราขึ้นมาใหม่ ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา เวลาจิตมัน สงบเข้ามามันเห็นคุณค่านะ เห็นคุณค่าเพราะอะไร เห็นคุณค่าเพราะเวลาจิตเราธรรมดาส่งออก คำว่า “ส่งออก” คือพลังงาน คือความคิด ความคิดเกิดจากจิต ถ้าความคิดเกิดจากจิตนะ คนที่มี อำนาจวาสนามันจะคิดแต่เรื่องน้ำใจของเขา

หลวงตาท่านบอกว่า ตั้งแต่ตื่นนอนขึ้นมา ไม่เคยคิดเรื่องของตัวเองเลย คิดถึงแต่เรื่องของคนอื่นไง คิดแต่อยากจะช่วยเหลือ คิดแต่เกื้อกูลคน ท่านตื่นนอนขึ้นมาท่านคิดแต่เรื่องแบกโลก เรื่องความสงบสุขตั้งแต่ในวัดออกไป พระปฏิบัติอย่างไร พระบิณฑบาตมาแล้วมีข้อวัตรปฏิบัติ ใหม่นั้นเสร็จแล้วได้ภาวนาใหม่ ได้อยู่โคนไม้ใหม่ ได้คั่นคว่ำได้วิจยในใจของตัวหรือเปล่า ฆราวาสเขามาทำบุญ ทำบุญเสร็จแล้วเขามีความทุกข์ความยากมาอย่างไร เขากลับไปแล้วเขาจะ มีความรู้สึกอย่างไรของเขา สังคมที่ความเป็นอยู่ นี่ท่านคิดของท่าน คิดแต่เรื่องของคนอื่น เรื่องของคนอื่นคือจิตใจเป็นสาธารณะ

แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติละ เราประพฤติปฏิบัติ เราคิดแต่เรื่องของคนอื่น ยิ่งคิดเรื่องของคนอื่น เรื่องของคนอื่นไม่ใช่เรื่องของเรา ถ้าเรื่องของคนอื่น เวลานั่งสมาธิไป ห่วงไปหมด มีธุระ เราต้องรับผิดชอบ ไม่มีวันสงบหรือ

แต่เวลาเราจะบังคับ พุทโธๆ เราไม่ต้องคิดเรื่องของใคร เรื่องของสังคม เรื่องของเรา เรา ก็รับรู้กันอยู่แล้ว แล้วเราจะช่วยเหลือเจือจานเขาได้อย่างไร ถ้าเราช่วยเหลือเจือจานเขา กำหนด พุทโธๆ ก่อน ทำความสงบของใจเราเข้ามา ถ้าเราสงบ เหตุการณ์อย่างไรก็แล้วแต่ที่เกิดขึ้น เรา สามารถชี้หน้าได้ เราสามารถแก้ไขได้ เราสามารถบอกเหตุผลได้ ถ้าเราสามารถบอกเหตุผลผิดถูก ถ้าเป็นบัณฑิต บัณฑิตเขาฟังเหตุฟังผล เหตุและผลลงสู่ธรรม ถ้าคุยด้วยเหตุด้วยผลได้ เราก็ สามารถจะคุยกับเขาได้ ถ้ามันคุยด้วยเหตุด้วยผลไม่ได้ แต่จิตใจของเรา เรากำหนดพุทโธ เราใช้ ปัญญาอบรมสมาธิ เราเห็นโทษของมันไง ถ้าการกระทำอย่างนี้ ทำต่อไปข้างหน้าอย่างนี้ เจอ อุปสรรคอย่างนี้ แต่เขาจะฝืนทำไป ก็กรรมของสัตว์เห็นไหม

เวลาหลวงตาท่านพูด ท่านบอกว่าท่านทำหน้าที่ของท่านแล้ว ท่านได้เทศน์ว่าการแล้ว มันก็เป็นกรรมของสัตว์แล้ว กรรมของสัตว์คือว่าสิ่งที่ท่านบอกสิ่งที่ท่านเตือนจะเป็นประโยชน์ กับคนคนนั้นหรือไม่ ถ้าไม่เป็นประโยชน์กับคนคนนั้นมันก็เป็นกรรมของสัตว์ ถ้าไม่เป็นประโยชน์ ของเขามันก็ตกอยู่ตรงนั้นแหละ เพราะว่าท่านพูดเพื่อประโยชน์กับเขา เวลาฝนตกมาแล้วใครมี โถงมีโหลรองรับ เขาจะได้น้ำ ได้ใช้ประโยชน์ของเขา ถ้าใครคว่ำโถงคว่ำไห้ ไม่เชื่อของเขา มันก็ ไม่ได้ประโยชน์ของเขา เห็นไหม มันเป็นประโยชน์ของเขาเอง เราทำหน้าที่ของเราแล้ว มันเป็น ประโยชน์ของเขาเอง เขาเอาประโยชน์ของเขาหรือไม่เอาประโยชน์ของเรา นั่นเป็นเรื่องของเขา

ในพระไตรปิฎก เวลาคนที่เขามีความทุกข์ความยาก แล้วเขาช่วยตัวเองเขาไม่ได้ แล้วไป หาใครก็ไม่มีใครช่วยได้ เวลาฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าบอกถึงที่มาที่ไปเลย ทำไมมันเป็นแบบนั้น เหตุที่มันเกิดขึ้นมา กรรมเก่ากรรม ใหม่ เวลากรรมเก่า กรรมเก่าคือสันดาน กรรมเก่าคือความต่อต้านในใจ กรรมเก่าคือการเห็นแก่ ตัวที่มันคือด้าน แต่กรรมใหม่ กรรมใหม่คือปัจจุบันนี้เราเห็นโทษของมันหรือเปล่า ถ้าเราเห็น โทษของมัน เราจะแก้ไขของเราหรือไม่

ถ้าเราแก้ ถ้าพูดถึงที่มาที่ไปปั๊บ มันมีเหตุมีผลทำให้ตัวเองสะท้อนใจ ถ้าสะท้อนใจขึ้นมา จะขึ้นชมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ประเสริฐนัก เป็น ผู้ที่ทรงแสดงที่กล่าวอยู่ให้หายขึ้นมา ถ้ามันหายขึ้นมามันก็ได้ประโยชน์ของมัน ถ้าภพชนะ มันกล่าวอยู่ คุณิ ฝนตกแดดออกขนาดไหนมันไม่ได้ประโยชน์สิ่งใดเลย ถ้าจิตนิสัยของเรามัน มีทิฏฐิมานะ มันไม่ได้ฟังใครเลย มันว่ามันถูกต้องอย่างเดียวๆ มันเอาสี่ข้างเข้าอุบาทตลอดไป แต่ถ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันต้องแทงเข้าไปสู่ใจคำ แทะเข้าไปสู่ต้นเหตุ นั่น ถ้าต้นเหตุ  
นั้นมันเปิดขึ้นมา มันก็ฟังเหตุฟังผล ถ้ามันฟังเหตุฟังผล นี่บัณฑิต

ทุกข์ของบัณฑิตคืออยู่ใกล้กับคนหน้าด้าน คนหน้าด้านมันไม่ฟังเหตุฟังผล คุณ เวลาเรามี  
ปัญหา คนที่เราเจอจากกับเขาแล้วเขาไม่ฟังเหตุฟังผล เอาสี่ข้างเข้าดูอย่างเดียว คนหน้าด้านเป็น  
ความทุกข์อย่างยิ่ง บัณฑิตมันสุขสงบนะ บัณฑิตนะ ผิดพลาดมันมีธรรมดา คนเราจะไม่มี  
ผิดพลาดหรือ ความผิดพลาดมันธรรมดา แต่เราคุยกันแล้วเราเข้าใจ เราคุยกันแล้ว ถ้าเขาเข้าใจ  
เราให้อภัยเขาใหม่ เราให้อภัยอยู่แล้ว เพราะอะไร เพราะเราก็ผิด เราก็เคยทำผิดมา เราก็เคยทำ  
ผิดพลาดมา เพราะขาดสติแล้วทำผิดพลาดกันทั้งนั้นแหละ คนมีความผิดพลาด ไม่ใช่พระ  
อรหันต์

เวลาพระอรหันต์มันสติสมบูรณ์ๆ แต่มันก็ยังอยู่ที่กรรม เวลาอยู่ที่กรรม องค์สมเด็จพระ  
สัมมาสัมพุทธเจ้าจะไปปรินิพพาน เทศน์สอนไปตลอดทางเลย แล้วเวลาไป ไปถึงแหล่งน้ำ  
“อานนท์ เรากระหายน้ำเหลือเกิน เรากระหายน้ำเหลือเกิน” ไปให้พระอานนท์ตักน้ำมา พระ  
อานนท์บอกว่า “โอ้โฮ! เกวียนมันเพิ่งผ่านไป นิมนต์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปฉัน  
ข้างหน้าเถิด ที่นี้ น้ำขุ่น” ไม่มีความปรารถนาให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ดื่มน้ำนั้นเลย

“อานนท์ เรากระหายเหลือเกิน”

พระอานนท์ ด้วยความ जानว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรียกขงถึง ๓ คน ก็เอา  
บาตรจะไปตักน้ำ น้ำขุ่นๆ อยู่ เวลาจะตักขึ้นมา มันใสเฉพาะตรงที่จะตักนั้นนะ มันใสเฉพาะที่จะ  
ตัก พอตักขึ้นมา ไปถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วมันมหัศจรรย์ เพราะคนได้เผชิญ  
คนได้ประสบกับตัวเองมันจะมหัศจรรย์

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าดื่มน้ำ เห็นแล้วชื่นใจ ทั้งๆ ที่ว่าตั้งใจทั้งเสียใจไป  
ตลอดเลย เสียใจๆ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน ครูบาอาจารย์ของเรา  
กำลังจะนิพพาน จิตใจจะไม่สั่นไหว แต่มันปลื้มใจ ปลื้มใจเพราะมันเกิดความมหัศจรรย์มาตลอด  
เลย ตั้งแต่โลกธาตุหวั่นไหว ทำไมมันเป็นอย่างนั้น

เวลาไปแล้ว น้ำขุ่นๆ เวลาตักไปแล้วมันใส ถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่านี่เป็น  
เพราะเหตุใด เป็นเพราะเหตุใด มันมีที่มาที่ไปทั้งนั้นแหละ เราเคยเป็นพ่อค้าโคตงในชาติหนึ่ง

เราจูงโคที่จะไปค้าขาย ไปตามหลังเขา เห็นน้ำขุ่น ก็สงสารวัว ก็ดึงไว้ไม่อยากให้มันกินน้ำ กรรมอันนั้นมันให้ผลมาถึงตรงนั้น

แล้วความที่จะตกแล้วทำไมมันใสขึ้นมาละ ไสเฉพาะตรงนั้นนะ

มันใสเฉพาะตรงนั้นเพราะอำนาจวาสนา คุณิ การสร้างมาเป็นพระโพธิสัตว์ แล้วกิดคุณิ มาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นครูสอนตั้งแต่เทวดา อินทร์ พรหมลงมา

เวลาโลก พระเจ้าอชาตศัตรูจะไปตีลิจฉวี จะตีได้หรือไม่ได้

บอกว่า ไม่ได้ เพราะเขายังถืออธิปไตยธรรมที่สอนไว้นั้นอยู่

ใครจะทำอะไรจะไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย ได้หรือไม่ได้ นี่ดวงตาของโลกๆ ใง พระอนันท์คร่าครวญนะ ดวงตาของโลกมันจะดับลง ท่านสร้างคุณประโยชน์ขนาดนั้น ตั้งแต่เทวดา อินทร์ พรหมพึงอาศัย ดวงตาของโลก แล้วกิดคุณิ บุญอันนั้น เวลาจะตกมันใสหมด น้ำใสเพราะอะไร เพราะการกระทำของท่าน คุณงามความดีของท่าน ท่านได้ทำอย่างนั้นมา ทั้งๆที่มีกรรมนะ

กรรมเก่ากรรมใหม่ เวลาท่านอธิบายให้คนอื่นฟัง ใง มันเหมือนกับเปิดภาชนะที่ลว่าอยู่ ให้มันหายใจขึ้นมา หายใจขึ้นมาให้รับรู้สิ่งนั้น แล้วให้แก้ไข นี่ธรรมๆ มาเตือนหัวใจของเรา ถ้ามันสะท้อนหัวใจของเรา สะท้อนหัวใจของเรา ให้เปลี่ยนมุมมองของเรา โปรแกรม สิ่งทีโปรแกรมในใจถ้ามันเปลี่ยนแปลงแล้วชีวิตเราเปลี่ยนเลย

แต่เวลามันทุกข์ๆ อยู่นี้ แล้วโปรแกรมก็ทำซ้ำๆ อยู่นี้ ฟังธรรมๆ เพื่อแก้ไขมันๆ ใง พอแก้ไขจากภายใน แล้วใครแก้ไขละ? ใจของเรามันแก้ไข มนุษย์มีกายกับใจๆ ใจนี้สำคัญมาก ฉะนั้น ที่ฟังธรรมๆ เพื่อหายภาชนะนี้มา เพื่อให้เปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิดมา ให้การกำหนดชีวิตดำรงชีวิตมันเปลี่ยนแปลงไป

แล้วเปลี่ยนแปลงไป เปลี่ยนแปลงไปก็ทำมาหากิน โอ้โฮ! ร่ำรวย มีเกียรติศัพท์เกียรติคุณเลย แต่เวลาครูบาอาจารย์เราเปลี่ยนแปลง เปลี่ยนแปลงบวชพระ เปลี่ยนแปลงบวชแล้วธุดงค์วัตร เข้าไปในป่า เปลี่ยนแปลงเขาอยู่กับโลกเขาเจริญรุ่งเรือง อันนี้เปลี่ยนแปลงทำไมเข้าไปอยู่โคนไม้ ทำไมเข้าไปอยู่ในป่าในเขาละ



การเปลี่ยนแปลงนะ การเปลี่ยนแปลงเพื่อผลบุญกุศล เพื่อผลของวิวิญญะ การเปลี่ยนแปลงไปเพื่อเป็นวิวิญญะ การเปลี่ยนแปลงเพื่ออรรถสมบัติให้จิตใจที่มีขอบม่นได้สว่างไสว มั่นได้รู้คั่นในใจของม่น อรรถสมบัตินะ ม่นสำรอก ม่นคายนะ จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้หมองไป ด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส

เทวดา อินทร์ พรหมมาฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาฟังเทศน์เรื่องอะไร เทวดา อินทร์ พรหมเขาไม่มีวิชาของเขาเลยหรือ แต่เขาไม่รู้ถึงหัวใจของเขา เขาไม่รู้ถึงว่าการถอดถอนความไม่รู้ในใจทำอย่างไร ถึงมาฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เพราะเหตุนี้ไง เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงทะลุปรุโปร่ง ทรงทะลุนะ “เราเป็นไก่ตัวแรกที่เจาะฟองอวิชาออกมา” เป็นไก่ตัวแรก เป็นศาสดาองค์แรก เอกัม นาม ก็ มีหนึ่งเดียวเท่านั้น เทวดา อินทร์ พรหมมาฟังเทศน์ เวลาฟังเทศน์ ฟังเทศน์เหตุนี้ เหตุเพราะว่าอรรถสมบัติ ถ้าม่นเป็นวิวิญญะ วิวิญญะ เราจะทำสมบัติของเรา ฟังธรรมก็เพื่อใจของเรา ถ้าใจของเรา ม่นคีนะ ถ้าเป็นเรื่องภายในก็ดี แม้แต่ความคิดก็คิดดี

ถ้าความคิดนะ ความคิดไม่ดี ดูพระอรหันต์สิ เวลาคิด เวลาเสวยอารมณ์ผิดหรือถูก แต่สิ่งที่คิดไม่ดีเป็นไปไม่ได้อยู่แล้ว แต่ถ้าคิดเรื่องดีๆ ละ นี่คือการเสวยอารมณ์ สิ่งที่ว่าม่นเสวยอารมณ์เป็นความรู้สึกนึกคิดมันเกิดจากจิต แล้วถ้าจิตมันถึงที่สุดแล้ว จิตมันถึงที่สุดแล้วนะ จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้หมองไป ด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส เอวัง